

обставини покладені в основу системи і структури адміністративно-юрисдикційного провадження.

Концепція пропонує нам його структуру. Але, не заперечуючи запропонований варіант, вважаємо за доцільне відзначити, що починати слід перш за все з визначення загальних положень, куди слід включити такі параграфи:

1. Мета, завдання, принципи адміністративно-юрисдикційного процесу.
2. Суб'єкти адміністративно-юрисдикційного процесу.
3. Доказування в адміністративно-юрисдикційному процесі.
4. Засоби забезпечення адміністративно-юрисдикційного процесу.

Провадження адміністративно-юрисдикційного характеру складають його особливу частину. До вказаних в Концепції видів проваджень можна додати і «Провадження у справах про адміністративне виселення із самочинно зайнятих житлових приміщень і будівель».

При наявності вказаних пропозицій адміністративно-юрисдикційне провадження буде мати більш завершений системний вигляд і в кінцевому підсумку – більшу практичну значимість.

Список літератури:

1. Сорокин В.Д. Административно-процессуальное право. М., 1972.
2. Салищева Н.Г. Административный процесс в СССР. М., 1964; Сорокин В.Д. Проблемы административного процесса. М., 1968; Сорокин В.Д. Административно-процессуальное право. М., 1972; Масленников М.Я. Административно-юрисдикционный процесс. Воронеж, 1990 та ін.
3. Голосніченко І.П. Адміністративне право України. Основні категорії і поняття. К., 1998.
4. Указ Президента України №810 від 22 липня 1998 р. «Про затвердження Концепції реформи адміністративного права України».
5. Юрический энциклопедический словарь. М., 1984.

Надійшла до редколегії 17.01.2000

М.О. Тучак, ст. викладач каф. адміністративного права і адміністративної діяльності ОВС Ун-ту внутр. справ

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ДІЛЬНИЧНИМИ ІНСПЕКТОРАМИ МІЛІЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ

2 жовтня 1996 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін і доповнень до ст.222 Кодексу України про адміністративні правопорушення» [1], яким було розширено коло суб'єктів адміністративної юрисдикції. До числа посадових осіб, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення і виносити постанови про накладення адміністративного стягнення, законом віднесено також дільничних інспекторів (старших дільничних інспекторів) міліції. В новій редакції абзацу третього пункту 1 частини другої статті 222 Кодексу України про адміністративні правопорушення визначено, що від імені органів внутрішніх справ (міліції) розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені

ст.177, ч.1, 2 ст.178 цього Кодексу та накладати адміністративні стягнення мають право дільничні інспектори (старші дільничні інспектори) міліції.

Ці зміни до чинного законодавства сприяли підвищенню дієвості правозастосовчої практики, розширили повноваження дільничних інспекторів міліції щодо охорони громадського порядку і забезпечення громадської безпеки, попередження і припинення злочинів і адміністративних правопорушень. Прийняття цього Закону зробило можливим адекватне реагування на правопорушення, передбачені зазначеними статтями, адже саме ці правопорушення є найпоширенішими серед тих, які виявляють дільничні інспектори міліції. Так, тільки за перше півріччя 1999 р. в Україні дільничними інспекторами міліції складено 377261 протокол про ці адміністративні правопорушення, за якими винесено постанови про накладення штрафу. Зокрема, в Автономній Республіці Крим – 15780, Сумській області – 7115, Харківській – 27247. Особисто дільничними інспекторами міліції за правопорушення, передбачені ст.177, ч.1, 2 ст.178 чинного Кодексу, винесено 164063 постанови. Відповідно, в Автономній Республіці Крим – 12259, Сумській області – 3200, Харківській – 4724.

Частина 1 ст.178 КпАП за розпивання спиртних напоїв у громадських місцях, крім підприємств торгівлі і громадського харчування, в яких продаж спиртних напоїв на розлив дозволений виконавчим комітетом місцевої ради, або появу в громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль, передбачає застосування попередження або накладення штрафу в розмірі від одного до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. В разі повторного протягом року після застосування заходів адміністративного стягнення вчинення будь-якої із зазначених у ч.1 дій настає підвищена відповідальність відповідно до ч.2 цієї статті, а саме – штраф застосовується в розмірі від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Інакше, ч.3 визначає, що дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яка двічі протягом року піддавалась адміністративному стягненню за розпивання спиртних напоїв у громадських місцях або появу в громадських місцях у п'яному вигляді, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від шести до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, а у виняткових випадках, якщо за обставинами справи і з урахуванням особи порушника застосування цих заходів буде визнано недостатнім, – адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Разом з тим така редакція статті викликає певні труднощі у застосуванні тої чи іншої її частини. Викликано це, в першу чергу, тим, що особи, які вчиняють подібні проступки, частіш за все ніде не працюють, не мають законних джерел доходів, не володіють майном, на яке згідно з чинним законодавством, може бути звернено стягнення за виконавчими документами. Тобто в таких випадках постановою про накладення штрафу задалека

гіль приречена на невиконання. Якщо ж постанову не виконано, то в разі повторного вчинення проступку не може бути застосовано наступну, більш сувору частину ст.178. Це пояснюється тим, що, відповідно до ст.39 КпАП, особа вважається такою, що була піддана адміністративному стягненню, протягом року з дня закінчення його виконання.

Якщо ч.1 ст.178 передбачає можливість застосування одного із двох стягнень – попередження або адміністративного арешту, то за повторне вчинення проступку ч.2 допускає тільки накладення штрафу. Враховуючи незадовільний матеріальний стан громадянина, постанова про його накладення частіш за все залишається невиконаною. Така ситуація унеможлиблює також застосування ч.3 ст.178 КпАП щодо осіб, які два і більше разів вчинили адміністративні проступки.

Отже, якщо громадянин вчинив протягом року більше ніж два правопорушення, передбачені ст.178 чинного Кодексу, виконується лише постанова про застосування попередження, за інші правопорушення порушник, як правило, залишається безкарним. Крім того, слід враховувати, що без виконання постанови про накладення штрафу до громадянина не можуть бути застосовані інші види адміністративного впливу: інші адміністративні стягнення (виправні роботи або адміністративний арешт); ускладнюється вирішення питання щодо взяття на облік в органах внутрішніх справ особи, що зловживає спиртними напоями, з метою проведення індивідуальної профілактичної роботи; направлення на примусове лікування за рішенням суду тощо.

У зв'язку з цим доцільно, на нашу думку, доповнити чинний Кодекс України про адміністративні правопорушення статтею 310-1 «Наслідки ухилення особи від виконання постанови про накладення штрафу або неможливості її примусового виконання», виклавши її у такій редакції:

«В разі ухилення правопорушника від сплати штрафу у строк, встановлений частиною першою статті 307, або неможливості примусового виконання постанови про накладення штрафу постановою районного (міського) суду (судді) штраф може бути замінено адміністративним арештом на строк до п'ятнадцяти діб, за винятком осіб, щодо яких арешт не застосовується (ст.ст.13, 15 цього Кодексу)».

Наявність цієї статті вирішила б проблему виконання постанов про накладення штрафу не тільки за адміністративні проступки, передбачені ст.178 КпАП, а й за інші правопорушення, за вчинення яких передбачено накладення штрафу.

Питання про забезпечення виконання постанови про накладення штрафу залишилось невирішеним і в новому проєкті Кодексу України про адміністративні проступки, в якому механізм виконання постанов практично залишився незмінним, тому проєкт, вбачається, потребує серйозного доопрацювання.

Іншою проблемою правозастосування є кваліфікація проступків за ч.3 ст.178 КпАП. Маються на увазі випадки, коли між вчиненням першого і третього проступків минув рік. Наприклад, особа вперше вчинила проступок і була притягнута до відповідальності відповідно до ч.1 в січні попереднього року, в жовтні того ж року знову притягнута до відповідальності, але вже із застосуванням ч.2, і в червні поточного року знову вчиняє аналогічне правопорушення. З наведеного прикладу видно, що з дня виконання постанови про накладення стягнення за перше правопорушення до вчинення третього пройшло більш як рік і на перший погляд особа повинна вважатися такою, що не притягалася до адміністративної відповідальності. Однак вчинення другого правопорушення перериває строк погашення стягнення за перше, тому має застосовуватися ч.3 ст.178 КпАП.

Зустрічаються випадки відмови судів в прийнятті до розгляду справ щодо осіб, які притягалися до відповідальності відповідно до ч.3 ст.178 і протягом року знову вчинили таке ж правопорушення, вважаючи, що дії особи слід кваліфікувати за ч.1. Як наслідок, розгляд справи здійснюється іншим органом, тобто органом внутрішніх справ, а не судом.

В літературі вже зверталася увага на цю проблему і слід погодитися з думкою про те, що буде правильним застосування ч.3 ст.178 також до осіб, які тричі і більше разів протягом року притягувались до адміністративної відповідальності за правопорушення, передбачене ч.1 ст.178 КпАП, коли з часу виконання останнього стягнення до вчинення нового не минув рік [2, с.57-58], оскільки, згідно з ст.39 КпАП, особа, піддана адміністративному стягненню вважається такою, що не піддавалась йому, лише в тому разі, якщо протягом року з дня закінчення виконання стягнення вона не вчинила нового адміністративного правопорушення, інакше цей строк переривається.

Ця проблема може бути вирішена із прийняттям нового Кодексу України про адміністративні проступки, стаття 232 проекту якого містить тільки дві частини, перша з них передбачає відповідальність за розпивання спиртних напоїв в громадських місцях і появу в громадських місцях в нетверезому вигляді, а частина друга встановлює підвищену санкцію за повторне протягом року після застосування адміністративного стягнення вчинення такого ж проступку. На нашу думку, з таким рішенням можна цілком погодитися.

Список літератури:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. Додаток до №52. Ст.1122 (з наступними змінами та доповненнями).
2. Голосніченко І. Особливості застосування ст.178 Кодексу Української РСР про адміністративні правопорушення // Рад. право. 1986.

Надійшла до редколегії 26.06.2000